

The Marching Bird Project Eigen werk

Op bezoek bij **Marijke Buurlage**

Ruim zes jaar geleden volgde illustrator Marijke Buurlage nog een managementopleiding, maar nu is ze van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat bezig met het vervaardigen van afbeeldingen. Ze wil nooit meer wat anders doen. Toch maakte ze tijd vrij voor Photoshop Magazine, om te praten over de relatie tussen de kunstacademie, kinderboeken uit de jaren '50 en '60, zeefdrukken, vogels, kleur en Photoshop.

Tekst: Sandra Troost

Beeld: Marijke Buurlage

www.marijkebuurlage.com

Marijke Buurlage heeft eigenlijk nooit geen zin om te tekenen. Dat komt goed uit, want haar carrière begint serieuze vormen aan te nemen. De opdrachten druppelen inmiddels binnen, terwijl het de vrolijke Alkmaarse zo'n zes jaar geleden nog volslagen onduidelijk was in welke richting ze het moest zoeken.

"Na de havo moest ik snel beslissen welke vervolgstudie ik wilde gaan doen, maar ik wist het niet. Een aantal bekenden gingen naar de hogeschool in Leeuwarden, dus dat leek mij ook heel logisch. Ik koos voor een managementopleiding, maar ik weet eigenlijk niet zo goed waarom. Het was echt niets voor mij. Toen merkte mijn moeder op dat de

kunstacademie misschien wel bij me paste. Dat idee vond ik wel interessant, want van jongs af aan was ik altijd aan het tekenen. Toch twijfelde ik. Eerst dacht ik namelijk dat je heel realistisch moest kunnen tekenen en schilderen om toegelaten te worden, maar dat bleek helemaal niet zo te zijn. Je moet vooral creatief zijn, veel ideeën hebben en daar iets mee kunnen doen. Dat heb ik geprobeerd en dat blijkt eigenlijk wel de beste keuze te zijn die ik ooit gemaakt heb."

Buurlage merkte tijdens het eerste jaar aan kunstacademie Minerva in Groningen dat ze veranderde. "Ik was superfanatiek, anders dan tijdens mijn managementopleiding. Ik zat vol ideeën en was eigenlijk de hele dag door aan het tekenen.

Na een paar maanden wist ik al dat ik richting illustratie wilde. Het was overduidelijk. Het is heel interessant om taal om te zetten in beeld en er daarbij voor te zorgen dat het niet alleen ondersteunend werkt, maar ook echt versterkend."

Het maakt Buurlage niet uit of ze vrij werk maakt, of in opdracht werkt. "Ik vind het ontzettend interessant om een kader te krijgen van een opdrachtgever en binnen bepaalde lijnen iets te maken dat toch heel erg van jezelf is. Daarnaast vind ik het ook heel erg fijn om met eigen projecten bezig te zijn, want daarbij heb je complete vrijheid. Het is heerlijk om gewoon aan het werk te gaan, zonder precies te weten wat het eindresultaat zal zijn. Het liefst combineer ik die twee opties, en besteed ik de helft van mijn tijd aan vrij werk en de andere helft aan opdrachten. Dat lijkt me te gek. Maar op het moment heb ik het nog niet voor het uitkiezen." Buurlage maakt een frisse indruk en komt enthousiast maar ook eerlijk over. "Soms heb ik een hele tijd heel veel opdrachten, en dan is er ineens even helemaal niets. Dan wordt het spannend", vertelt ze. "Ik word dan wel even zenuwachtig. Dat je niet weet wat je te wachten staat, is een voordeel en een nadeel van dit beroep."

Freelancen vindt Buurlage desondanks geweldig. De afwisseling houdt haar scherp. "De combinatie tussen korte klussen, lange opdrachten en vrij werk... Ik moet heel veel variatie hebben, zodat ik van het één naar het ander kan gaan als ik er even niet uitkom."

Op het moment werkt Buurlage onder meer aan een brochure over meertalig opvoeden en ze maakt regelmatig beeldmerken voor diverse opdrachtgevers. "Ik ben absoluut geen grafisch ontwerper, maar juist door mijn eenvoudige stijl kan ik heel goed logo's maken voor bepaalde bedrijven en instellingen die niet op zoek zijn naar iets straks, maar juist iets speels willen. Mijn stijl werkt zowel heel groot als heel klein goed en dat wordt gewaardeerd." Binnenkort kan ze aan de slag met een nieuwe klus: "Het gaat om een project in Afrika, maar het is vanuit Nederland geïnitieerd. Er wordt daar een sociaal netwerk opgezet, dat voor de verandering niet draait om 'wie kent wie'. Het gaat om ruilhandel en lokaal nieuws. Het is heel praktisch en daar is volgens onderzoek veel behoefte aan. Ik mag illustraties maken voor ieder topic, zoals Trade & talk, Amusement en Radio & television." De opdrachtgever benaderde de Alkmaarse via sociale media, omdat ze een afbeelding met het trefwoord 'Afrika' online had staan. Denk dus altijd goed na over je tags!

Schetsen, printen, knippen, plakken, overtrekken, scannen en inkleuren

De huidige werkwijze van Buurlage is gebaseerd op de zeefdrukkunst. "Deze techniek zie je terug in mijn huidige illustraties, terwijl die helemaal niet als zeefdruk zijn bedoeld. Door het zeefdrukken heb ik een herkenbare stijl ontwikkeld. Zo'n eigen handschrift vind ik belangrijk."

Na haar studie leerde Buurlage zeefdrukken bij Vera (centrum voor popcultuur - red.) in Groningen, waardoor ze gedwongen in

lagen moest gaan denken. "Ik werd gevraagd elke maand een concertposter te ontwerpen, om die vervolgens met de hand in een beperkte oplage te zeefdrukken. Daardoor ben ik mijn illustraties anders op gaan bouwen. Elke kleur heeft nu zijn eigen laag."

Buurlage gaat desgevraagd dieper in op haar werkwijze. "Ik maak eerst een schets, dat doe ik meestal in Photoshop. Ik gebruik

daarvoor ook wel eens potlood en papier, maar alleen als ik niets anders heb om mee

▶

“Door het zeefdrukken heb ik een herkenbare stijl ontwikkeld. Zo'n eigen handschrift vind ik belangrijk”

Afrika Artprintversie van een zeefdrukposter voor Donso

Zeefdrukposter in opdracht van Belmont Bookings Door dit ontwerp zowel positief als negatief op twintig verschillende kleuren papier af te drukken, creëerde Buurlage in één drukgang veertig verschillende posters

Muoike Tet Illustratie voor *It Grutte Foarlésboek*

te werken. Die eerste opzet kleur ik meestal ook in om te bepalen welke delen op één laag moeten komen, maar ik gebruik daarbij lang niet altijd de definitieve kleuren; daar denk ik later pas over na. De schets print ik en dan trek ik alle lagen over met een marker. Van strakke, digitale randen krijg ik de kriebels. Dat grove, handgetekende moet er wel een beetje in zitten. Het resultaat scan ik en dan ga ik aan de slag met kleur in Photoshop.”

Tussendoor wordt er ook nog geknipt en geplakt, om figuren zoals vogels en mensen de juiste dynamiek te geven. Buurlage gebruikt over het algemeen drie tot zeven kleuren in een ontwerp en ook de vormen zijn eenvoudig, met weinig details. Er zijn geen verlopen of schaduwen te zien. Haar werk is daardoor ontzettend tweedimensionaal, “plat” noemt ze het zelf, maar verre van saai. Haar onderwerpen zijn heel expressief en hebben vrijwel zonder uitzondering een herkenbare gelaatsuitdrukking. Hoe doet ze dat toch? Buurlage: “Ik probeer er heel veel beweging in te brengen. Een eerste schets is vaak wat stijf. Ik knip het allemaal los en dan ga ik schuiven. Ik doe het hoofd net wat verder naar achter en de voetjes omhoog, zodat de figuur lijkt te

dansen. Ik ga door tot ik denk: ‘Nu komt hij echt tot leven.’ Dat vind ik heel belangrijk.” Ze haalt wat aan elkaar geplakte papertjes onder haar bed vandaan, met daarop de schets van een vogel. Zijn nek, vleugels en voeten zijn gebroken, gebogen en weer vastgezet met plakband. Daarna laat ze een aantal vellen zien met daarop lijnen en vormen: het zijn de verschillende lagen waaruit de uiteindelijke illustratie is opgebouwd.

“Van strakke, digitale randen krijg ik de kriebels”

De verschillende lagen worden geschaald en bewerkt in Photoshop. Deze werkwijze is misschien niet superefficiënt, maar wel effectief. “Het is echt een samenspel”, vertelt Buurlage. “Ik vind de imperfecties van het handgetekende heel mooi, maar het fijne aan digitaal werken is dat je daarbij meer flexibiliteit hebt.” De mogelijkheden om de kleuren van een afbeelding in één beweging te veranderen, is wat ze het meest waardeert aan

Photoshop. “Als ik de kleuren eenmaal heb ingedeeld, ga ik schuiven met de knop Kleurtoon. Dan zie ik mijn werk blauw en paars worden en denk ik bijvoorbeeld: ‘Wat gaaf, het lijkt wel een nachtvoorstelling!’ Zo ben ik vaak aan het spelen, ook met filters: gewoon even kijken wat er gebeurt. Soms verandert het hele karakter van een afbeelding erdoor.”

Buurlage woont inmiddels weer in Alkmaar en mist de zeefdrukkers van Vera nog regelmatig, maar verder heeft haar woonplaats weinig invloed op haar werk. “De meeste opdrachten krijg ik via internet, dus via mijn website of social media. Je portfolio staat toch online en daardoor maakt het niet zo veel uit wat je locatie is.” Buurlage neemt wel vaak een gezeefdrukte poster mee naar afspraken met potentiële opdrachtgevers. “Dan kunnen ze het even in het echt zien. Een digitaal beeld is toch anders dan het gedrukte werk.”

Kritiek

Photoshop is pas tegen het eind van haar studie een belangrijke rol gaan spelen in het leven van Buurlage. “De kunstacademie was heel erg gefocust op ambacht. Je kon overal een cursus over volgen, maar voor

illustrators was er weinig over Photoshop te leren. Ik kende het programma al wel een beetje, want mijn broertje hield zich al jong met webdesign bezig. Ik heb de basis van hem geleerd. Pas toen ik met zeefdrukken begon, ben ik er fanatiek mee aan de slag gegaan. Het is het programma bij uitstek om een afbeelding in lagen op te bouwen; dat is voor zeefdrukken echt te gek. Maar tijdens mijn studie heeft het digitaal werken behoorlijk stilgelegd: het was een beetje *not done*. Terwijl ik er zelf de voordelen wel van inzag, want het ging wat sneller en ik kon alles netter uitwerken. Thuis gebruikte ik wel Photoshop, maar dat liet ik op school niet merken. Ik had het gevoel dat het daar niet echt gewaardeerd werd. Het is waar dat als je ambachtelijk leert tekenen en schilderen, je een goede basis hebt om digitaal te werken. Bovendien kun je Photoshop heel goed zelf uitpluizen. Als je het interessant vindt, ga je vanzelf experimenteren. Zo ontdek je steeds meer functies en gaat er een wereld voor je open." Buurlage gebruikt wel eens foto's als referentiemateriaal, maar ze tekent ze niet

na. "Ik spreek met mezelf af dat ik er heel even naar mag kijken, en na een paar seconden klik ik het beeld weer weg. Anders ga ik me er te veel aan vasthouden, dan wordt het te stijf en niet meer van mezelf. Het moet geen overtrekwerk worden. Dat levert soms wel vreemde

“Photoshop is het programma bij uitstek om een afbeelding in lagen op te bouwen; dat is voor zeefdrukken echt te gek”

figuren op, hoor. Uiteindelijk klopt er anatomisch gezien weinig meer van, maar daardoor is het wel van mij. Op één of andere manier blijft het toch altijd herkenbaar. Maar ik heb wel eens voegeexperts achter me aan gehad, omdat ik wat pootjes verkeerd had getekend. Ik heb er lang over

nagedacht hoe ik daarop moest reageren. Want als je een poppetje tekent zonder neus, is het nog steeds een mens. Uiteindelijk heb ik met die kritiek niets gedaan.”

De beelden van Buurlage zijn niet bedoeld als een realistische weergave van de werkelijkheid. Ze snijdt ook geen zware onderwerpen of beladen thema's aan. Dat wil niet zeggen dat haar werk doelloos is. "Ik moet vrolijke beelden maken waar je heel erg gelukkig van wordt. Je mag er best van gaan nadenken, maar je moet er geen nare kriebels van krijgen. Op de kunstacademie wordt er heel erg ingestampt dat je wat te vertellen moet hebben, dat je een punt moet maken. Maar ik wil mensen gewoon gelukkig maken met mooie dingen. Ik ben fan van het esthetische: mooi werk, blij werk. Als je mensen gelukkig wilt maken, heb je toch ook een punt?"

Werk

Die wens om de wereld een beetje mooier te maken sluit aan bij hetgeen Buurlage het liefst doet: kinderboeken illustreren. "Als ik me daar fulltime mee bezig zou

Twee zeefdrukposters in opdracht van Vera Groningen. Buurlage: "Bij de rechterposter heb ik mezelf uitgedaagd om met slechts twee drukgangen drie kleuren te creëren, door met transparante inkt te werken."

kunnen houden, zou ik daar helemaal voor gaan. Ik vind het echt geweldig om te doen. Als ik aan een illustratie voor een kinderboek werk, denk ik terug aan mijn eigen jeugd en aan hoe ik alles toen zag. Als ik zo'n oud boekje pak, komen die gedachten weer helemaal tot leven, terwijl de illustraties supersimpel zijn. Toch hebben die beelden zo veel met mij gedaan als kind. Zoiets zou ik heel graag voor andere kinderen willen betekenen." Illustratoren zoals Charlie Harper en M. Sasek inspireren Buurlage. "Tijdens mijn studie ben ik kinderboeken uit de jaren '50 en '60 gaan verzamelen. Het is niet zo dat je dat direct terugziet in mijn werk, maar zulke boeken hebben mij wel laten zien dat illustratie voor mij bedoeld is. Toen ik ze voor het eerst zag, dacht ik meteen: 'Dit wil ik ook'. Als ik even vastzit, pak ik zo'n boekje uit de kast en dan komt alles weer tot leven. Dan zit ik meteen weer vol ideeën. Het is een heel belangrijke inspiratiebron."

Op het moment werkt Buurlage, als ze niet met opdrachten bezig is, aan een serie speelse vogels, met nog onbekende bestemming. "Ik weet nog niet precies wat ik ermee wil gaan doen, of welk medium ik wil gebruiken. Ik krijg wel veel leuke suggesties binnen, van een spel tot een kinderboek. Dat mensen meedenken, betekent volgens mij dat ze oprecht geïnteresseerd zijn in mijn werk. Het is een heel groot compliment."

Onlangs werd Buurlage genomineerd voor de Boekie Boekie stArt Award. De illustrator mag ook nominaties voor onder meer de Fontanel Young Talent Award en de NRC Benelux Beeldverhalen Prijs op haar conto schrijven. Een ander project dat goed laat zien wat Buurlage in huis heeft, is de poster die ze voor Belmont Bookings ontwierp (zie pagina 34). "Daarvoor heb ik maar één kleur gebruikt. We hadden een minimaal budget, maar het moest toch een heel interessante poster worden. Ik dacht: 'Hoe ga ik dit aanpakken?' Ik kon niet te veel kleuren gebruiken, want dat zou te duur worden. Ik heb toen bedacht om één kleur en één omkeerbaar ontwerp te gebruiken. Daardoor krijg je twee verschillende posters, terwijl je maar één zeef hoeft te belichten. Ik heb twintig verschillende papierkleuren gebruikt en op elke kleur met witte inkt een positieve en een negatieve versie van het ontwerp gedrukt. Op die manier kreeg ik heel snel veertig unieke posters. Daarop heb ik veel positieve reacties gehad. De opdrachtgever heeft me later gevraagd om kussentjes te maken op basis van dit ontwerp, zodat hij die aan zijn werknemers kon geven als kerstcadeau. Met minimale middelen het maximale bereiken, dat vind ik uitdagend om te doen."

Inzending Boekie Boekie stArt Award 2014
Door de jury genomineerd en gepubliceerd in het kindertijdschrift Boekie Boekie